

## „NU E PEȘTE CA STAVRIDU', NICI ECHIPĂ CA RAPIDU'!“



Criza alimentară a anilor '80 era „potolită” de responsabilii aprovizionării populației cu conserve de pește FOTO: Andrei Pandele

Ultimul „Almanah Scînteia”, editat la începutul anului 1989, conține în prima sa parte un reportaj-mamut, intitulat „Călătorie în timp prin București. Orașul de ieri, orașul de azi, orașul de mâine”. Acesta se înscrie în stilul epocii, de elogie obsesivă a lui Nicolae Ceaușescu și de negare-nemărturisită publică a realităților cotidiene. De exemplu, unul dintre propagandiștii PCR, prof. dr. Panait I. Panait, și-a manifestat, în celebrul „limbaj de lemn”, admirația față de liderul suprem al partidului, astfel: „București – un oraș românesc, multiseclar, un oraș pentru viitorime, aceasta este Capitala Republicii Socialiste România în pragul celui de-al XIV-lea Congres al PCR. Aprețindu-i menirea, marea cititor al României contemporane, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia: «La sfârșitul acestui deceniu, Capitala patriei noastre va deveni o metropolă modernă, demnă de epoca marilor înfăptuiri revoluționare, demonstrând astfel forța și capacitatea creatoare a unui popor devenit pe deplin liber, stăpân pe

destinele sale și care își făurește viața nouă socialistă așa cum o dorește el». O capitală măreată, demnă de marea țară, de bogăția și frumusețea pământului său, de istoria la care neîntreruptă curgere și-a adus contribuția cu înțelepciune și fermitate, cu simț curat de pace, înțelegere și colaborare”.

Imaginea idilică a Bucureștiului din mass-media se afla în mod evident în contrast cu realitatea cotidiană, caracterizată, printre altele, prin cantitățile excesive de creveți și pește congelat din galantarele magazinelor „Alimentara”. Pe acest fond, pentru a face haz de necaz, microbiștii de sub Podul Grant erau gratulați de amicii lor cu celebra scandare: „Nu e pește ca stavridu', nici echipă ca Rapidu'!”.

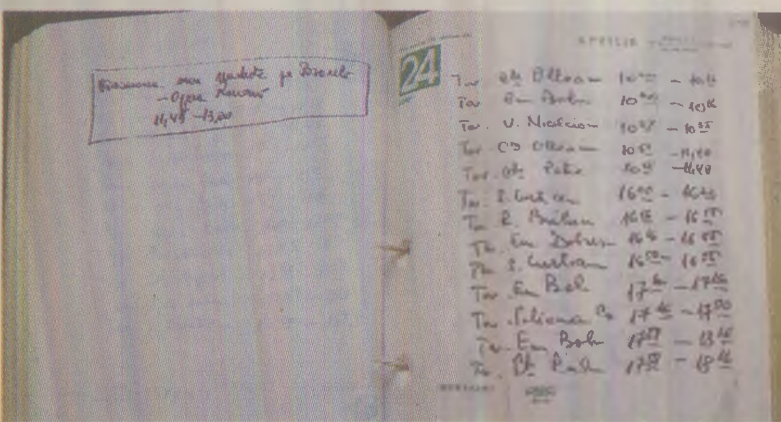
Cum a apărut peștele oceanic în folclorul fotbalistic românesc? Povestea ar putea porni din anul 1961, când Janos Fazekas, la acea vreme ministru al Industriei Alimentare, a trimis un raport lui Petre Borilă, vicepreședinte al Consi-

liului de Miniștri, în care a susținut ideea formării unei flote românești de pescuit oceanic. În documentul respectiv se preciza faptul că „Directivile celui de al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român prevăd sporirea producției de pește de la 20.000 tone, cât s-a realizat în 1959, la 70.000 tone în anul 1965”, iar pentru anul 1965 se preconiza recoltarea a 5.000 de tone de pește oceanic.

La 25 septembrie 1961, membrii Biroului Politic al CC al PMR au aprobat cumpărarea din Japonia a două nave de pescuit oceanic. Apoi, s-au întreprins demersuri în vederea obținerii licențelor de pescuit în Atlanticul de Nord. Cinci ani mai târziu, membrii Comitetului Executiv al CC al PCR au aprobat aderarea României la „Acordul de colaborare pentru pescuitul maritim” și la „Convenția internațională cu privire la pescuitul în partea nord-vestică a Oceanului Atlantic”.

(Continuare în pag. a II-a)

## AGENDA ELENEI CEAUȘESCU



Luni, 24 aprilie 1989, în calendarul ortodox a început „săptămâna patimilor”. Românii fac pregătirile de Paște bucușor. După duminica sărbătorii creștine, urmează sărbătorile mari ale calendarului de partid – 1 și 2 mai – când vor avea zile libere de la lucru.

De pregătirea acestora din urmă s-a ocupat și Elena Ceaușescu, judecând după demnitarii chemați în biroul ei. Primii au fost Constantin Olteanu și Emil Bobu, apoi Vasile Nicolociu, șeful Protocolului de Stat. Și iarăși, pentru aproape un ceas (10:51-11:40), secretarul CC cu propagandă Constantin Olteanu, împreună cu directorul general al Radioteleviziunii Române, Constantin Petre.

Omul care conducea audiovizualul din România nu fusese niciodată jurnalist. Se născuse în 1931, la Călinești (Teleorman). De profesie economist, specializat apoi în managementul de tip socialist la Academia „Ștefan Gheorghiu”, il promovaseră cadrul universitar la catedra de marxism-leninism (botezată ulterior catedra socialism științific) în instituții de învățământ superior bucureștene. O prestație apreciată la modul superlativ, de vreme ce urcase prorector la

„Ștefan Gheorghiu” (1960-1969). Au urmat funcții înalte, „pe linie” de propagandă, în Ministerul Educației și Învățământului, Consiliul Culturii și Educației Socialiste. Probă de focă fost și funcția de secretar județean cu propagandă în Prahova (1982-1984). S-a achitat cu brio, dovadă fiind noua promovare în postul suprem al instituțiilor mamut din presa vremii – radioul și televiziunea. Asemenea biografii îi făceau însă pe subordonații profesioniști să viseze la timpul când vor înceta numirile pe criterii de partid mai mult chiar decât la dispariția cozilor de la alimentare.

Luni, 24 aprilie 1989, între orele 11:45 și 13:00, Elena Ceaușescu a avut un program deosebit menționat în agenda ca „vizionarea unor machete pe pasarelă – Opera Română”.

Programul de după-amiază l-a început la ora 16:05, încheindu-l la 18:16. Emilian Dobrescu și Radu Bălan au fost primiți o jumătate de ceas, împreună. Cu excepția Polianeii Cristescu (între orele 17:16 și 17:50), ceilalți demnitari (Silviu Curticeanu, Emil Bobu și Constantin Radu) au fost reținuți puțin la Cabinetul 2.

Lavinia BETA

## JURNALE PERSONALE 24 APRILIE

Urmările așteptate – totuși, sau deocamdată, politicoase – ale întâmplării de la gară. Tanchetată – civilizată – de adjunctul securității, același cu care am avut de-a face în noiembrie, când aflaseră că voiam să facem ceva ce, până la urmă, dar nu de frica lui, n-am mai făcut. Speriat de venirea anunțată a lui Nicolae, cu o conferință la Casă, vrea s-o împiedice neapărat. Consecință neprevăzută, dar nu inexplicabilă, ei nefiind proști și știind cum pot să neutralizeze un potențial contestatar: promite înlesniri pentru eventuala plecare a Alexandrei în Franța, cu condiția să obținem aprobare de la județeană de partid. Am hotărât să facem orice, începând de la insistențe și mergând până la gesturi separate, cum ar fi greva foamei sau ceva asemănător.

Vis lung și obositor din care a reieșit – ce, de altfel, știam – că gândul la situația Corinei mă apăsă, și el, tot timpul.

Mihai repetă cu tenacitate că „cincinalul”, scris la începutul anilor '60, a fost valid. În realitate, intuisem un mod posibil de a gândi, raportabil de exemplu la Berdiaev (Le sens de la création), însă cu două mari scăderi: incultura și transpunerea joasă a ontologiei într-un soi de naturalism.

Liviu Ciocărlie, Paradisul derizoriu. Jurnal despre indiferență, București, Humanitas, 1993, p. 44

A plouat mai toată noaptea. Acum nu mai plouă, dar e o ceață londonă... Vio va pleca mâine, Diana e de serviciu „pe școala ei. În cancelarie, dezbatere intelectuală de înalt nivel. Cum va fi cu meciul Grecia-România... Dl Dimisianu, la telefon, îmi spune că vor scoate un număr special cu Eminescu, ceea ce e bine, dacă va fi „special”. În scrisoare, dna Svetlana spune că a fost operată de hernie și a plâns două zile, sfâșietor, când a aflat de moartea lui N. Steinhardt.

(Continuare în pag. a II-a)

## DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

### Silviu Brucan, constrâns să-și sfătuiască familia să nu mai emită „comentarii dușmănoase”

Strict secret  
Ex. unic

NOTA

1. În cadrul anchetei efectuate asupra lui Brucan Silviu în ziua de 24 aprilie a.c. s-a procedat la atenționarea sa în legătură cu faptul că nu a luat măsurile necesare de a-și convinge fiica și ginerele să înceteze comentariile și aprecierile cu caracter tendențioase pe care le fac în cercul lor de relații cu privire la situația lui. De asemenea, i s-a reproșat că soția și îndeosebi fiica sa l-au primit în casă pe diplomatul

american Michael Parmly, căruia i-au pus la dispoziție, verbal și scris, informații ce pot fi exploatare în scop propagandistic dușmănos în presa occidentală. I s-a precizat că vom trece și la anchetarea fiicei lui dacă aceasta nu-și va schimba atitudinea. A promis că va acționa imediat în sensul indicațiilor primite.

2. După ce Brucan Silviu i-a relatat soției că, în ultimele zile, anchetatorii i-au cerut precizări în legătură cu poziția și atitudinea pe care o va adopta în situația în care diplomații vor căuta să-l viziteze, aceasta i-a spus:

„Diplomații și ziaristii sunt persoane care caută senzaționalul totdeauna, pentru interesul și meseria lor, nu pentru a face un bine. Doreșc din tot sufletul ca tu să (...) duci la ceașuri, la recepții și la nu știu ce altceva. Nu mi-a plăcut niciodată. Cred că nici nu (...) și asta, mie personal, îmi convine. Ție ți-a fost de ajuns și dacă vor să-și bată capul alții treaba lor!”

În continuare, discuțiile purtate între membrii familiei Brucan s-au referit în majoritatea lor la problema mutării.

(Continuare în pag. a II-a)

## JURNALUL ZILEI

Responsabilii din domeniul combustibililor și materiilor prime din cadrul Ministerului Industriilor au participat la ședința CAER dedicată ramurilor cu pricina, desfășurată la Sofia. La Complexul Expozițional „Piața Științei” s-a deschis expoziția internațională „Medicina '89”. Circa 20.000 de „oameni ai muncii” din Pașcani au manifestat în „cinstea” achitării datoriei externe. Biblioteca Română din Paris a găzduit o conferință dedicată centenarului morții lui Mihai Eminescu.

### Consfătuire a CAER la Sofia

În capitala Bulgariei, s-a desfășurat ședința a doua a Comitetului CAER pentru colaborare în domeniul combustibililor și materiilor prime. S-au examinat probleme referitoare la folosirea gazelor naturale drept combustibil, precum și propunerile privind crearea și organizarea producției de utilaje cu un înalt grad de tehnicitate.

(Continuare în pag. a II-a)

## Întâlnire „la Lenin”

Primăvara anului 1989, într-o miercuri. Nu-mi mai aduc aminte cine, Roger Câmpăanu sau Gabriel Dimisianu, mă strigă să-mi spună că sunt căutat la telefon. „E Velescu!”, îmi șoptește cel care va fi fost, acoperind receptorul telefonului. „Am festelut-o!”, îmi zice neacademic în barbă. Velescu, Șerban Velescu, era cenzor la Consiliul Culturii și „se ocupa” de noi, iar în acea săptămână aveam în pagină cronică la romanul „Drumul cenușii” de Augustin Buzura, abia tipărit, deși figura că ar fi apărut în 1988. Carte greu de comentat, ca toate romanele lui Buzura, de altfel. Mă ferisem să spun direct „despre ce e vorba”, folosind tot felul de aluzii și perifrize, nu eram deloc mulțumit de cronică, dar important era să apară. Nu pentru mine, pentru roman, ieșise greu, fusese cât pe ce să fie respins. Iau telefonul, spun cine sunt și aud o voce moale. „Domnule Iorgulescu, ați avea timp să ne vedem? Vreau să vă rog ceva”. Vasăzică nu e vorba de cronică?! „Da, firește, când? Vineri e

bine?” „Nu, acum dacă ați putea.” Tot cronică, îmi spun. „Să vin la Consiliu, la dvs.?” „Nu, ies eu, vă propun să ne întâlnim la Lenin.” „Perfect, peste un sfert de oră sunt la Lenin. Pe partea dinspre Herăstrău.” Închid telefonul și în câteva minute plec, nu însă înainte de a-l avertiza pe Roger Câmpăanu, secretarul general de redacție, să caute vreun articol deja cules care să aibă aproximativ dimensiunile cronicii mele. Și să fie pregătit s-o înlocuiască.

Miercuria era ziua cea mai neruoasă a săptămânii pentru cei care lucram pe atunci la România literară. Revista apărea joia, iar miercuri seara se tipărea. Trebuia să intre la rotativă înainte de cotidian, iar dacă nu era gata de imprimare la timp își pierdea rândul (normal, Știința avea prioritatea) și risca să nu fie a doua zi în chioșcuri.

Din 1954, când apăruse Gazeta literară, strămoșa României literare și primul săptămânal literar românesc de după 1948, a cărui înființare,

ca variantă locală a săptămânalului sovietic Literatura Gazeta, fusese aprobată de autoritățile la un an după moartea lui Stalin, se întâmplase de foarte puține ori să nu se tipărească miercuria seara măcar tirajul de București. Dar nu pentru că ar fi existat o foarte mare grijă pentru bunăstarea publicului cititor, ce nu trebuia tulburat în obiceiurile lui intelectuale, ci exclusiv pentru protecția psihică și nu numai a „le-rarhiei”. Îndată după ce revista se tipărea și înainte chiar de a fi difuzată, mai multe exemplare erau trimise în regim de urgență la Comitetul Central și la Uniunea Scriitorilor, probabil și în alte locuri. Erau trimise în picuri dinainte pregătite, pe care nu erau însă trecute decât numele instituțiilor, nu și ale vreunor persoane. Exemplarele acestea, vreo câteva zeci cu totul, cel mult, erau tipărite pe o hârtie de calitate mult mai bună decât cea pentru restul, de fapt grosul tirajului.

(Continuare în pag. a II-a)

## Aventuri turistice la ICECHIM

Accesasem înalta funcție de „responsabil cu turismul” pe ICECHIM. Din această ipostază, după ce doisprezece ani organizasem și condusesem multe zeci de autocare prin toate zonele învecinate cu munții din țară, am crezut că oamenii muncii din institut ar putea să-și dorească și o excursie în străinătate.

Așa că, printr-o comandă fermă pentru efectuarea unei excursii în străinătate, m-am adresat printr-o formulă tipizată Agenției de organizare a excursiilor cu turiștii români în străinătate. Adresa stampilată, având nr. 4142/09.03.1989, era semnată de directorul general dr. chim. Maria Ionescu, de președinta Comitetului Oamenilor Muncii, Vitoria Fieroiu (care era și Secretarul Comite-

tului PCR) și de președintele comitetului de sindicat, ing. Natalia Petre.

Din această Comandă, citez: „În conformitate cu prevederile articolului 5 din Legea 7/1980 privind organizarea excursiilor cu turiștii români în străinătate: în baza repartiției emise de Comisia Județeană pentru turismul de masă, comandăm ferm 30 de locuri pentru personalul din această unitate, pentru excursia ce se efectuează în RDG-RSC având indicativul... cu avion și tren, în perioada... Până la data de... tov. ing. Nicolae Rădulescu-Dobrogea, delegat impunerii de unitatea noastră, a fost anunțat să depună la ghișeu... Recomandăm ca însoțitor de drum pe tov. Rădulescu-Dobrogea având funcția de inginer, cunoscător al limbii franceze și ruse, pe care îl girăm, dacă

va deveni în orice mod debitorul unității Dvs.”. Chiar și Uniunea Generală a Sindicatelor din România și-a pus apostila pe acest document.

La 30.04.1989, cu nr. 8108, înaintez aceleiași Agenții, lista, stampilată și parafată de conducerea ICECHIM, cu „următorii tovarăși, oameni ai muncii în cadrul ICECHIM, împreună cu familiile lor, au acordul conducerii institutului nostru, pentru a participa în cadrul concediului de odihnă la excursia organizată de ONT, având indicativul C809, în RDG-RSC, în perioada 29 august – 10 septembrie 1989. Din cei peste 30 de înscrși în excursie, doar 4 primiseră viza până în ajunul plecării.

(Continuare în pag. a II-a)

## CALENDAR

24 aprilie (luni)  
Soarele a răsărit la 6:17, a apus la 20:11  
Luna a răsărit la 21:15, a apus la 7:30  
Sărbătoare creștină:  
Sf. Mc. Păcatră și Valentin din Durostorum; Cuv. Elisabeta (Sfânta și Marea Luni - Denie)

## S-a întâmplat la 24 aprilie 1989

● Horst Schmitt, președintele Partidului Socialist Unit din Berlinul occidental, a încetat din viață, la vârsta de 63 de ani. Membru al acestui partid din 1946, Schmitt a îndeplinit din 1976 funcția de vicepreședinte al Partidului Socialist Unit din Berlinul occidental, iar din 1978 pe cea de președinte

● În Caucazul de Nord, continua lupta împotriva consecințelor unor uriașe alunecări de teren survenite în urma ploilor torrențiale și topiri rapide a zăpezilor din munți. După cum anunțau autoritățile citate de agenția TASS au fost distruse total sau parțial 68 de localități, 138 km de șosele, 13 instituții medicale, 22 de cluburi și 42 de școli

Ramona VINTILĂ

## JURNALUL OMULUI SIMPLU

### Excursie cu conserve în Occident

În 1989, Mariana avea 39 de ani. „Deși a fost un an de răscruce, anul 1989 a fost unul dintre cei mai minunați. În acel an, a fost prima și ultima oară când am reușit să ieșim din țară. Soțul meu lucra în cercetare la un institut din București, la fel ca și mine. Salariile erau destul de mici, banii alocați muncii de cercetare aproape inexistenți, însă oamenii erau foarte uniți, foarte legați între ei. Nu mai știu clar cum s-a întâmplat, cert e că, într-o seară, soțul meu îmi spune că are o surpriză pentru mine: «În primăvară vom pleca în străinătate în excursie, două săptămâni». Nu mi-a venit să cred, mai ales că pe atunci era destul de greu să pleci din țară, nu mai zic dacă erai intelectual, de teamă să nu duci cine știe ce informații peste hotare, să nu faci spionaj, mai știu eu ce. M-am bucurat enorm. Pentru că de când mă știu nu am avut altă treabă decât casă - serviciu - copii - grija aprovizionării cu mâncare, cu haine, efectiv trail de zi cu zi. Tîn minte că am venit din Ardeal în București cu dorința imensă de a merge la teatre, la filme, de a avea o viață culturală intensă. Facultatea am făcut-o la Iași și, deși acolo este un centru cultural extraordinar, am zis: cu

atât mai minunat trebuie să fie Capitala țării. Dimpotrivă. Grijele ne-au asuprit, nici urmă de mine la teatru sau la film. În 1989, copiii aveau 11, respectiv 16 ani. Cu cât fetițele noastre creșteau, cu atât grijele deveneau mai mari. Așa că era greu de crezut pentru mine că o să ies din țară, eu, care abia ieșeam în oraș, la o plimbare saula un film. Am plecat cu trenul, în grup organizat. Cred că eram vreo 30 de persoane. Ne-au controlat cei din cadrul instituției unde lucra soțul meu, am dat declarații că nu colaborăm cu nimeni, că ne vom întoarce acasă, ne-au pus să semnăm niște hârtii. Nu mai știu foarte clar, pentru că soțul meu s-a ocupat îndeaproape de această excursie, eu doar executam ce îmi cerea el. Așa am reușit să văd poate cele mai frumoase capitale ale lumii: Budapesta, Paris, Roma, Viena, Veneția. Îm aduc aminte că am mers și în München. Ami s-au dus către Spania, eu însă eram extrem de obosită și am preferat să stăm mai mult într-un loc, să-i așteptăm și pe ceilalți, după care să plecăm acasă. Acolo m-a impresionat totul. Era curățenie, civilizație.

(Continuare în pag. a II-a)





# ÎNTÂLNIRE „LA LENIN”

(Urmare din pag. 1)

Miercuria veneau ultimele „răspunsuri” de la „foruri”, de aceea era ziua cea mai nervoasă a săptămânii. În limbajul epocii, „foruri” însemna „cenzură”, iar prin „răspunsuri” se înțelegea „observații”. Evident că și termenul, observații, pe atunci folosit în mod curent, era un pudic eufemism. Că se cerea înlocuirea unui cuvânt cu un sinonim mai edulcorat, că se scotea un nume interzis, că se tăiau fraze ori pasaje din articole, că erau eliminate versuri din poezii ce urmau să apară sau chiar poezii întregi, tot „observație” se chema că este. Pe scurt, „observație” echivala cu „cenzură” din punctul de vedere al „forurilor”, adică al cenzurii. Iar „observațiile” se comunicau exclusiv telefonic, nu se dădea nimic în scris. Veneau în serie, până aproape în ultimul moment se mai găsea ceva de „observat”, care trebuia înlocuit, modificat, tăiat, scos. Nu mai deplăngeam ce se cenzura, totul căpăta un aspect pur tehnic: reușim ori ba să scoatem revista la timp? Aveam un straniu sentiment de izbândă oricât de mari ar fi fost avariile provocate de cenzură.

Însă în 1989 cenzură nu mai exista oficial în România de aproape 12 ani, fusese desființată în 1977. Anunțul, trebuie (re)amintit, fusese făcut de Nicolae Ceaușescu în cuvântarea ținută la Conferința Uniunii Scriitorilor, la începutul verii 1977. Fusese încă un efect al „mișcării Goma”, deși asta bineînțeles că nu s-a spus atunci, iar mai târziu cei care ar fi putut și trebuiau să spună au avut alte griji. Câteva luni după anunț, instituția cenzurii a dispărut, într-adevăr. Nu și activitatea de cenzură, însă: până la sfârșitul lui decembrie 1989 avea să fie un timp al cenzurii fără

Cenzură. O funcție fără organ. Două erau „forurile” de care depindea apariția fiecărei număr al României literare: secția de presă a Comitetului Central și o secție specializată a Consiliului Culturii și Educației Socialiste, denumirea de atunci pentru Ministerul Culturii. Evident, nu toată secția de presă de la CC se ocupa de România literară, după cum nici la Consiliul Culturii nu exista o armată de funcționari fără altă treabă decât să citească vigilent, săptămână de săptămână, tot ce urma să apară în revista noastră. Aveam un singur „lector”, cum tot pudic se numea cenzorul de la Consiliul Culturii, iar acesta nu se ocupa în exclusivitate de noi. Citea și alte publicații, citea și manuscrise de cărți venite de la edituri. „Observațiile” erau comunicate șefilor de redacție și editurii, niciodată redactorilor simpli și autorilor, acestora li se transmitea doar ce anume „a cerut Consiliul Culturii”.

Și-atunci, de ce oare voia să mă vadă, și încă în aer liber, în natură, necunoscutul domn Velescu, de care auzisem că ar fi un zbir? În mai puțin de zece minute de la discuția telefonică eram deja în dreptul statuii lui Lenin și încercam să-l ghicesc printre necunoscuții care veneau dinspre Casa Scînteii. Nu l-am nimerit, m-a nimerit el pe mine: „Bună ziua, domnule Iorgulescu. Sunt Șerban Velescu, imi face plăcere să vă cunosc, vă felicit pentru cartea despre Caragiale”. Ca în romanele timpitice, „zbirul” avea o înfățișare de om timid, foarte cumsecade și teribil de stresat. „Nu-am putut, a continuat el cu aceeași voce moale de la telefon, să trec titlul, dar în text a rămas peste tot marea trancăneală, a fost cel mai mic preț pentru apariția cărții.” Nu înțelegeam nimic, de asta mă chemase el „la Lenin”, să-mi explice de ce a cerut scoaterea titlului unei cărți tipărite cu

cinci luni în urmă! Parcă bănuind ce-mi trecea prin cap, a schimbat brusc subiectul, „voiam să vă rog ceva în legătură cu cronica la cartea domnului Buzura. Nu, cronica nu are nici o problemă, am eu însă o rugăminte personală. Știți, tot eu am dat drumul și romanului domnului Buzura, eu mi-am luat răspunderea pentru apariție. În cronica dvs. aveți și o scurtă descriere a acțiunii, unde puneți accentul pe dispariția aceluia inginer de mine, știți despre ce vorbesc, iar paragraful acesta abia atrage atenția și ar putea fi folosit împotriva cărții și a mea, că i-am aprobat apariția. E o rugăminte personală, poate vreți să-l revizuiți puțin, să nu fie atât de explicit”.

Asta era! Cenzorul se temea pentru el, avusese îndrăzneala de a se preface că nu înțelege care este bătaia romanului lui Buzura, deși era de la primele rânduri lîmpede (personajul central fiind un ziarist, acesta concepe un articol violent satiric despre entuziasmul și dăruirea oamenilor muncii pătrunși de un înalt spirit revoluționar etc., etc.), dar acum, când cartea apăruse, încă mai erau pericole – să fie retrasă, iar cel care îi dăduse drumul, adică el, să fie pedepsit, cum se mai întâmplase. Pentru asta ieșise din carapace domnul Velescu, pentru asta ne întâlnisem noi, „la Lenin”.

I-am promis că voi revizui acel paragraf, m-am întors în redacție, i-am scos de tot și i-am înlocuit cu un citat din roman, în noua versiune cu el se încheia cronica.

Nu l-am mai întâlnit niciodată de atunci pe domnul Velescu. Din statură lui Lenin n-a mai rămas azi decât soclul, iar „Drumul cenușii” de Augustin Buzura este considerat unul dintre cele mai bune romane românești din a doua jumătate a secolului trecut.

Mircea IORGULESCU



Uneori, statuia lui Lenin din fața Casei Scînteii era loc de întâlnire între gazetari și responsabili cenzurii FOTO: AGERPRES

## JURNALUL OMULUI SIMPLU

# Excursie cu conserve în Occident

(Urmare din pag. 1)

Oamenii foarte curați și prietenoși. De cazare și de masă trebuia să ne ocupăm fiecare. Nu se practica, ca acum, să îți rezervi totul din țară. Știu că am avut destul de mult bagaj. Nu haine sau alte lucruri. Măncare. Am plecat de acasă cu conserve, ca să nu cheltuim prea mulți bani, mai ales că nici nu prea aveam. Știu că ne-am cazat într-un fel de cămin, unde ne găteam, pentru că nu ne permisese să ne cumpărăm mâncare gata preparată sau să mergem la restaurant. Toate erau foarte scumpe. Ceea ce m-a impresionat extraordinar și ceea ce nu mai văzusem la noi în țară erau tonomatele unde băgai bancnote și îți dădeau cutii cu bomboane. Dar acele cutii parcă ziceai că sunt mici opere de artă, atât de bine arătau, iar bomboanele niciodată nu le-am deschis acolo, ci abia când am ajuns acasă, pentru că acestea au făcut parte din cadourile pe care le-am adus copiilor. Știu că le-am mai luat fetițelor și câteva rochițe. Materialul era atât de fin, încât nu am putut rezista. Am rupt din banii de mâncare și le-am cumpărat lor rochițele. Ulterior, după ce am ajuns acasă și le-am îmbrăcat cu ele, oamenii ajunseseră să ne întrebe de unde le-am luat, atât de fine și de frumos croite erau. Se cunoștea că nu sunt de la noi din țară. Știu că le-am mai adus și câte o păpușă care avea biberon. Dacă îi scoteai biberonul din gura, păpușă începea să plângă, dacă i-l puneai la loc, începea să rădă. Acum au apărut și pe la noi, pentru că am nepoțică, și fiica mea îi cumpără tot felul de astfel de jucărioare, însă pe vremea aceea nu găseai așa ceva în România. O altă bucurie, pe lângă

tot ce am reușit să vizităm și ne-a luat ochii, a fost să întâlnim alți români. Am constatat însă că nu erau deloc prietenoși, parcă se fereau de noi, nu știu de ce. I-am auzit pe unii vorbind în românește și ne-am repezit la ei să-i salutăm. Eram cu zămbetul pe buze, fericiți că întâlnim concetățenii, ei erau crispați și speriați, de parcă le-am fi făcut vreun rău. Ne-au salutat și nu au stat prea mult de vorbă cu noi. Mă gândesc și acum că poate erau veniți ilegal și le era teamă să nu cumva să spunem noi ceva, deși noi nu aveam așa ceva în gând. Ni s-a mai întâmplat o chestie drăguță, chiar hazlie. Când ne îndreptam spre gazdă, cu plasele în mână, un grup de austrieci ne-a oprit să ne întrebe de unde avem salamul pe care l-au zărit ei în plasa noastră. Era salam de Sibiu. Le-am mărturisit că suntem din România și că de acolo îl aveam. Ne-au întrebat, ba chiar au început să se roage de noi dacă nu vrem să le vindem salamul lor. Probabil că au zămiseră că este un salam bun, renumit, habar n-am. Ne-am mirat și noi, cert e că nu l-am vândut, deși ne-ar fi prins bine niște bani, dar trebuia să ne ulem pe noi noi burțile cu ceva. Știu că la finalul călătoriei, o călătorie extrem de frumoasă, dar obositoare, pentru că trebuia să cauți cele mai ieftine produse, să faci mâncare, chiar i-am spus soțului meu: «D-abia aștept să ajung acasă, să punem de-un gătar cu mică și să pot bea liniștită, în casa mea, pe pământ românesc o halbă de bere!» Paradoxal, deși în trecut fusese atât de multe momente în care mi-ăș fi luat câmpii, oriunde, atunci mi s-a făcut un dor nebun de România!

(a consemnat Carmen PREOTEȘOIU)

## ARTICOLUL ZILEI

# Drumul regășirii de sine

O nestinsă feroare a speranței, o robustă încredere în posibilitatea și necesitatea resurecției morale iluminează lăuntric toate romanele lui Augustin Buzura, imprimându-le o tensiune caracteristică și organizându-le desfășurarea. De la cel dintâi, publicat în urmă cu aproape două decenii și care l-a și impus pe Augustin Buzura în prima linie a prozatorilor contemporani (Absenții, 1970) până la cel mai nou, Drumul cenușii, de curând apărut, se configurează un univers epic distinct și foarte unitar, ale cărui particularități sunt date, în primul rând, de natura problematicii.

Grav ca tonalitate și solicitând neconștient un efort de înțelegere dramatică prin asumarea la nivelul conștiinței a concretului existențial, patetic radiografiat în lumina principiilor și a valorilor etice, o asumare marcată de responsabilitate și urgență, proza lui Augustin Buzura și-a dobândit în timp de la o carte la alta o identitate înconfundabilă, de ordin deopotrivă artistic și moral. Reprezintă un mod de a scrie, dar și un mod de a fi în literatură al scriitorului însuși. Este un adevăr pe care Marian Papahazi l-a formulat pertinent cu acea elegantă decizie ce-i însușește comentariile din Tribuna într-o cronică despre Drumul cenușii: „Augustin Buzura – scria astfel criticul – se păstrează, aproape cu disperare, aș spune, în sfera problematicii fundamentale: personajele sale găsesc încă puțină răzvrătire morale și nu și-au anihilat încăpățănarea de a pune aceleași întrebări obsedante.

Ele au încă intactă puterea de a se revolta și găsesc în introspecția dureroasă și în confesiune un mijloc privat, oricât de dificil, de a spera într-o catharsis colectivă”. Termenul „disperare” traduce totuși, înclin să cred, mai mult o anumită perplexitate a noastră, a criticilor, decât o reală dispoziție ori stare de spirit a scriitorului, tot așa cum prin revolta morală se așează necesara, firească neîmpăcare cu situații, comportamente și mentalități anacronice, standardizate în primitivism și deformare, o neîmpăcare manifestată nu atât în planul faptei, cât problematizată, ajunsă obiect de analiză și reflecție.

Această perplexitate provine dintr-o împrejurare având aparența și autoritatea evidente: Augustin Buzura nu a cedat și nu cedează evoluției contextului literar. El refuză să se adapteze cerințelor momentului, rezistă presiunilor exercitate de modalitățile și manierele de a scrie devenite vedete ale zilei, sacrificându-și deliberat avantajele deloc neglijabile ale plasării în

orizontul căutărilor și al experimentării unor noi formule și limbaje epice. Fiindcă, există, cine nu o știe, și un oportunism al noutății. Nu este, presupun, nici o „disperare” în această atitudine, este mai degrabă un program urmat cu abnegație, dar un program răspunzând aspirațiilor și aptitudinilor scriitorului, nu exterior, autoimpus, grefat artificial. Afirmăția „Sunt vechi, domnilor!” prin care Caragiale își definea ironic raporturile cu epoca lui literară, poate fi azi întrebuintă într-un sens de asemenea ironic și de Augustin Buzura. Dacă nu este – și nu este! – un fervent al noutății de ultimă (penultimă, antepenultimă) oră, dacă nu este – și nu este! – un propagandist al celor mai recente sau mai în vogă tehnici narative, Augustin Buzura nu este totuși un „tradiționalist” instalat confortabil într-o formulă clasicizată de roman, surd și orb la înnoiri. Și nu e nici un „tradiționalist” de factură... modernistă, căci suntem, nu-i așa, la ora postmodernismului.

Fapt e, oricum, că există o anumită incertitudine în situarea prozei lui Augustin Buzura. În vreme ce, de pildă, G. Dimisianu vorbește de „romanul de factură clasică” pe care scriitorul „cu toată asumarea de tehnici moderne îl ilustrează”, Eugen Simion, în capitolul pe care i l-a dedicat lui Augustin Buzura în Scriitorii români de azi, I, observa că „în genere, mijloacele sale românești n-au un model precis”, criticul decelând totuși în Absenții o serie de posibile apropieri de proza europeană contemporană și notând, în legătură cu același roman, că autorul „prezintă mai mult scriitura unei experiențe decât experiența unei scriituri”.

Este o constatare valabilă pentru toate romanele lui Augustin Buzura, fiecare dintre ele producând impresia unui ciclopic efort de supunere, a unei lupte îndârjite și epuizante de smulgere prin scris din tenebrele azamorfului și din paralizăta tăcerilor. Titluri ca Vocile nopții (1980) sau Fețele tăcerii (1974) au și o semnificație estetică militantă, nu sunt doar metafore ale conținutului. Fiindcă problema exprimării este capitală în romanele lui Buzura: atât la nivelul autorului, cât și la nivelul personajelor. Aceste romane duc o veritabilă bătaie a rostirii, o bătaie ce angajează, mobilizează și concentrează întreaga energie a scriitorului și a eroilor săi.

Drumul cenușii își face dintr-o dată înversunată, până la urmă victorioasă, a încercării de exprimare eliberate de inhibiții, rutină și prejudecăți chiar tema centrală. Este cartea unei spovedanii izbăvitoare – spovedania unui om

care își mărturisește fricile și eșecurile pentru a le învinge. Și o face scriind, descriind-le, căutând să le numească fără eufemisme și perifraze, cu acea dureroasă și lucidă direcție a exactității. Eroul narator al romanului, Adrian Coman, este un ziarist copleșit de sentimentul ratării profesionale și afective. Lucrează la o gazetă de provincie, unde scrie și publică plate articole de serviciu, redactate șablonar și impersonal, într-un stil compus din sloganuri și stereotipii („langue de bois”). Nu e încântat de sine, dar nemulțumirea i se resoarbe în proiecte vagi, mereu amânate, în sterile ricanări compensatorii, în transfer de responsabilitate și în dezimplicare confortabilă. Își narcotizează conștiința în fel și chip, căci nu l se pretinde să fie convins, ci să accepte și să se complacă. Trăiește într-un supertabil mereu mai îngustat, mai restrâns, alienant cu înecul, fără mari șocuri, pe neobservate aproape, dar cu efecte sigure și implacabile: evoluția relațiilor dintre Adrian Coman și Paula, soția lui, este și ea semnificativă pentru treptata destructură morală a personajului, scufundat lent într-o paralizantă și mai rea decât moartea obișnuită cu aberația și nefirescul, fiindcă scenele conjugale au finalitatea epică de a reflecta instalarea „sindromului lehamite” și în viața intimă. Și totuși salvarea de la prăbușire pe această cale vine. Adrian Coman va avea la un moment dat, e drept că în urma unui șir de întâmplări cam senzaționale, șansa întâlnirii cu o tânără femeie pe care, iubind-o, o preface într-o forță modificatoare de destin; pasiunea (impătășită) îl trezește, la propriu, pe eroul romanului din lăncezeală și îl determină să-și reevalueze existența, prim și hotărâtor pas pentru a și-o schimba.

Din acest punct începe, de fapt, cartea lui Augustin Buzura. Prezentul narațiunii aparține acestui nou Adrian Coman, rupt sau rupându-se de cel de altădată, ale cărui imagini populazează straturile alternante de trecut ce alcătuiesc lungă retrospectivă a eroului.

Motorul acestui proces e dragostea, iar ținta lui creația. Fiindcă Adrian Coman ajunge, la sfârșit, să-și scrie cartea la care visează cândva, un roman nonficțional: iubirea și scrisul îi redau gustul vieții.

Drumul cenușii este o carte de cotitură în cariera lui Augustin Buzura, chiar și numai pentru că e întâiul său roman unde „tema scriitorului” și „tema personajului” se suprapun la identificare.

Mircea IORGULESCU  
România literară,  
nr. 10/1989

## JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Vine Mădălina, chef de lucru, dar timp puțin. Mi-e dor de emisiune. S-a stins din viață Daphne du Maurier, autoarea Rebeccă și a Verisoarei Rachel. Plenară la sovietici. Demisionează de bună voie și nesiliți de nimeni peste o sută de membri supleanți sau plini. Gorbaciov înaintea... înainte! Piața Comună refuză să mai discute probleme economice cu „regimul dictatorial de la B”. În China, demonstrații studentești cu „ocazia funeraliilor lui Hu Yaobang. Fica lui Gh. Apostol răspunde la un interviu și zice „Bravo!”, din Israel. Fiul e în Grecia. S-au împlinit trei ani de la celebrul Cernobâl... Un film la

tablouri. Dar, de la o vreme, imaginea se dereglează. La vecinii Mirică și mai rău. Încercăm să „vedem” printre zăbrelele mișcătoare, ne punem ochii în pericol. Stop!  
C. Trandafir, Jurnal în curs de apariție la Editura Libra

În România, după scrierea lui Deșliu, se pare că i-au scris lui D.R. Popescu Bogza, Doișă, Hăulică, Pleșu, Sora, Paler, Paleologu etc. Dragii mei colegi – le-am scris o poezie în avion: Poezii/ misterioși/fății/coifurile – înlăuntrul testei/ scuturile/ de țiplă/ poezii/ aceste specii/ aceste sepii/ care se apără/ împroșcând cerneala...  
Nina Cassian,  
Memoria ca zestre, Cartea o III-a, 1985-2005, București, Institutul Cultural Român, 2005, p. 86

transmitea în culori, a fost întrerupt brusc cu o imagine alb-negru a unei turnătorii, iar crainicul, cu un glas morbid, a anunțat: „Conducându-se după indicațiile prețioase ale secretarului general al PCR, Nicolae Ceaușescu, uzina metalurgică «23 August» a depășit planul la turnarea fontei”. În corespondențele agenției TASS din București au început să apară aluzii cum că plata datoriei externe a costat poporul român prea mult. Toate agențiile de presă au preluat de la TASS replica lui Mihail Gorbaciov în cursul vizitei în România, în mai 1987: „Știu că aveți probleme!”.

Nikolai Morozov, Corespondentul agenției TASS care a văzut totul, București, Editura Fundației Culturale Române, 2002, p. 14-15

# JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Acestea trebuiau să asigure o ardere mai eficientă a gazelor, în diferite ramuri ale industriei.

## Expoziția internațională „Medicina '89”

La Complexul Expozițional „Piața Scînteii” din București s-a deschis expoziția internațională „Medicina '89”. Evenimentul se afla la ediția a XX-a, fiind prezente firme din 17 țări: Austria, Cehoslovacia, Danemarca, Elveția, Finlanda, Franța, Republica Democrată Germană, Israel, Italia, Japonia, Marea Britanie, Norvegia, Polonia, SUA, Ungaria și România. Țara noastră era prezentă prin intermediul întreprinderilor de comerț exterior „Chimica”, „Electroexportimport”, „Tehnoimportexport” și „Dunărea”. Acestea au expus aparatură și instrumentar medical pentru chirurgie și terapie intensivă, precum și diferite sortimente de medicamente.

## La Pașcani, miting pentru achitarea creditelor externe

Circa 20.000 de „oameni ai muncii” din Pașcani (jud. Iași) s-au strâns în centrul localității pentru a participa la „entuziasta” adunare populară organizată de șefii partidului pentru „marcarea” achitării datoriei externe. Participanții au arborat steaguri roșii și tricolore, iar în fața cortegiului câțiva muncitori purtau portretele lui Nicolae și Elena Ceaușescu. La final, organizatorii au întocmit o telegramă Tovarășilor, în care le transmiteau: „Participanții la adunarea populară din orașul Pașcani trăiesc, asemenea întregului partid și popor, sentimente de nețărmurită bucurie, de vibrantă și legitimă mândrie patriotică, prilejuită de faptul că patria noastră înscrie în bilanțul marilor



Sosirea primăverii a scos din amoroșii CAP-urilor și fermele zootehnice

FOTO: Arhivele Naționale

sale împliniri din anii «Epoicii Nicolae Ceaușescu» încă o realizare deosebită – lichidarea în întregime a datoriei externe, ceea ce reprezintă o mare victorie, o expresie a forței și vitalității economiei naționale.

În acești ani au fost înălțate mari platforme industriale, s-au construit peste un milion de apartamente, s-au dat în folosință Canalul Dunăre – Marea Neagră și Poarta Albă – Midia – Năvodari, s-a realizat Metroul bucureștean, s-a amenajat Râul Dâmbovița, au sport de două ori retribuțiile și pensiile, s-au majorat alocațiile pentru copii, toate acestea fiind argumente de negăduit, care atestă cu puterea faptelor justetea politicii profund umaniste, dinamice și realiste ale cărei strălucit ctitor sunteți dumneavoastră, mult stimată și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu”.

## Mihai Eminescu, comemorat la Paris

La Biblioteca Română din Paris s-a ținut conferința „Eminescu – azi”, care, făcea parte din seria

evenimentelor consacrate împlinirii a 100 de ani de la moartea poetului. Au vorbit profesorul Gheorghe Bulgar, venit de la București, și profesorul Mihai Steriade, belgian de origine română, cofondator al asociației „L'Université libre de la poésie – France”. La sfârșitul acțiunii s-a proiectat filmul documentar „Planeta albastră” și a fost vernisată o expoziție de carte.

## Performanțe ale CAP-știlor

Inginerii agronomi de la CAP Chiulești (jud. Cluj) au raportat responsabil județului finalizarea tratamentului împotriva dăunătorilor pe cele 100 de hectare de in, precum și răspândirea ierbicidului pe suprafața cultivată cu porumb, totalizând 250 hectare.

După declarațiile inginerului Mircea Bocșa, performanța unității sale a fost posibilă datorită concentrării suprafețelor de teren cultivabil al CAP-ului (comuna avea 22.000 de parcele), precum și

semnarea unei singure culturi pe suprafețele mecanizabile (ceea ce a ușurat munca tractoriștilor).

## Bienala de caricaturi

Revista Sănătatea, în colaborare cu Comitetul județean de Cruce Roșie, Comitetul județean de cultură și educație socialistă și Direcția sanitară Brăila, organiza, în cadrul Festivalului Cântarea României, un concurs de caricaturi cu tematică educativ-sanitară. Concurștii trebuiau să trimită pe adresa redacției lucrări care reflectau profilaxia îmbolnăvirilor, comentarea unor obiceiuri nesănătoase, satirizarea celor care nu respectau regulile de igienă. Planșele trebuiau să aibă dimensiunile de 35x40 cm, cu menționare verso a numelui și adresei autorului. Premiile erau asigurate de revista Sănătatea, precum și de partenerii din Brăila. Data-limită pentru trimiterea caricaturilor era 15 mai. Așa că pasionații de desen mai aveau vreme să-și conceapă și expedieze lucrările!

Ilarion ȚIU



# „Nu e pește ca stavridu', nici echipă ca Rapidu'!”

(Urmare din pag. 1)

Decizia respectivă a permis dezvoltarea flotei românești de pescuit și atingerea, în anul 1972, a nivelului de 43.000 tone de pește oceanic recoltat într-un singur an. Din producția respectivă, circa 10.000 tone au fost obținute de cele opt nave românești de pescuit care au desfășurat activități în zona nord-vestică a Oceanului Atlantic.

După declanșarea crizei economice în România, Nicolae Ceaușescu a hotărât substituția cu pește oceanic a unei părți din producția de carne livrată pe piața internă, fără să consulte cetățenii țării. Astfel, au crescut cantitățile de carne exportate de România, iar fondurile rezultate au fost folosite pentru achitarea datoriei externe a statului. Concomitent, pe piața internă, penuria de produse din carne s-a accentuat. În același timp, în magazinele „Alimentara” au apărut cantități din ce în ce mai mari de pește congelat, capturat și adus de navele românești din Oceanul Atlantic.

La 1 mai 1985, în ședința Comitetului Politic Executiv al CC al PCR, Nicolae Ceaușescu le-a criticat pe Alexandrina Găinușe și Ana Mureșan deoarece liderul partidului considera că pe piața românească nu se găsea pește oceanic. Singura persoană care a îndrăznit să-l contrazică pe Nicolae Ceaușescu a fost fiul său cel mic, Nicu. La un moment dat, acesta a spus: „Efectele consumului de pește se văd peste 20 de ani”.

Ironia respectivă a rămas fără ecou. Nicolae Ceaușescu și membrii Comitetului Politic Executiv al CC al PCR nu au renunțat la ideea de a supralicita calitățile peștelui oceanic. Aceștia au încercat să-l impună cu forța în meniul săptămânal al românilor cu scopul de a îndeplini un plan economic lipsit de flexibilitate și, într-un final, falimentar.

**„Codrul (... și peștele oceanic...) e frate cu românul!”**

Tov. Nicolae Ceaușescu: Înainte de a trece la problemele de cadru, aș dori să atrag atenția agriculturii, comerțului interior și tovarășilor din Comitetul Politic Executiv care se ocupă de acest sector, cu privire la aprovizionarea populației și la desfacerea producției de pește. Tovarășii au o concepție: nu știu dacă nu le place lor să mănânce pește, dar, dacă nu le place, atunci cred că nici populația nu vrea să mănânce pește. Discuțăm despre această problemă de mai bine de 2 ani de zile. Avem stocuri de pește și nu este organizată desfacerea

**IMBUNATĂȚIREA CATEGORIILOR DE FOLOSINȚA A TERENULUI AGRICOL**

SUPRAFATA AGRICOLA TOTALA	11 300	10 700	-274	11 000	-600
SUPRAFATA ARABILA	10 401	10 040	-280	11 000	-640
PLANTATI UTICOLE	210	194	-64	120	-60
PLANTATI POMICOLE	230	200	-60	200	-60
PREZUM SI FINETE CULTURALE	1401	1470	9	900	-610
GRASINARI	100	900	8	2 474	60

**Situatia comparativa PRIVIND ORGANIZAREA TERITORIULUI SI AMPLASAREA CULTURILOR INAINTE SI DUPA CONSTITUIREA CONSILIILOR UNIC**

SPECIFICARE	UNITATI	1988	1989
ARABIL TOTAL	NR	277	28
DIN CARE PENTRU PRINCIPALELE CULTURI			
CEREALE PARIOASE	HA	4470	4 300
FRUMUSE	NR	81	8
FRUMUSE	HA	88	840
FRUMUSE	HA	88	3 200
FRUMUSE	HA	88	1 000
FRUMUSE	HA	88	1 000
FRUMUSE	HA	88	1 000

Conform graficelor oficiale, agricultura românească era de înviadat. În realitate, autoritățile căutau soluții de subsistență pentru aprovizionarea populației FOTO: Arhivele Naționale

corespunzătoare a producției de pește pentru populație. Nu este adevărat că se găsește pește pe piață. Populația nu găsește pește și noi ținem în stoc 30.000 de tone.

Eu rog și pe tovarăsa Găinușe, pe tovarăsa ministru al Comerțului Interior și pe tovarășii de la Agricultură - 4 dintre aceștia sunt membri în Comitetul Politic Exe-

cutive - să se ocupe, ca să nu mai avem probleme. Trebuie să avem permanent asigurată desfacerea la produsele pe care le avem. Trebuie să asigurăm o bună aprovizionare

a populației cu ceea ce avem - pentru că avem și pește și o serie de alte produse cu care putem asigura o bună aprovizionare. Trebuie să se ia măsuri, să se facă un program special - am luat și o hotărâre în această privință - ca să introducăm consumul de pește în consumurile colective la cantine, în întreprinderi, la armată, la studenți, pește tot. Așa cum se spune, dacă consumă pește, vor deveni și mai inteligenți.

Tov. Nicu Ceaușescu: Efectele se văd peste 20 de ani.

Tov. Gh. Rădulescu: Noi n-am mâncat pește destul!

Tov. Nicolae Ceaușescu: Să se facă un program și obligatoriu să se introducă preparate din pește două zile pe săptămână. Să se gătească din pește mâncăruri corespunzătoare cu legume, cu zarzavaturi.

Tov. Nicu Ceaușescu: Există pește, dar numai stavrid. Am fost în magazine și știu: Nu prea îl cumpără nimeni. Trebuie să existe un sortiment mai diversificat.

Tov. Alexandrina Găinușe: 80% din stocul de pește este stavrid.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Este bun și stavridul.

Tov. Alexandrina Găinușe: Este bun, dar este mic, sub 15 cm.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Dar nu este chiar 80% din ceea ce avem sub 15 cm.

Tov. Ana Mureșan: Așa cum a spus și tovarăsa Găinușe, 80% este stavrid. Anul trecut a fost și merlucius, care este apreciat de populație.

Tov. Gheorghe Pană: Am vorbit cu tovarășii de la Tulcea. Am făcut programele acestea și am început să vindem ceva mai mult. Va trebui totuși să se găsească o soluție ca vasele noastre de pescuit să meargă și în alte locuri, nu numai acolo unde se pescuiește numai stavrid. Ceva cred că se poate face. Populația cumpără pește când se găsește merlucius sau cod. La aceste sortimente de pește este chiar coadă.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Să vedem și programul de pescuit.

Tov. Ana Mureșan: Anul trecut am vândut pește, anul acesta vom vinde mai mult, dar să fim ajutați cu structura.

Tov. Gheorghe Pană: Față de 300 și ceva de tone prevăzut, am dat peste 200 tone pește. Am băgat mai mult pește și în consumurile colective, dar nu facem programul.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Să vedem cum se realizează și pescuitul? Cine se ocupă de pescuit?

Tov. David Gheorghe: Tovarășul Căpățân.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Ocupați-vă, discutați și faceți programul.

Tov. David Gheorghe: Am înțeles.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Acum trecem la problemele de cadru. Dr Petre OPRIȘ

## Aventuri turistice la ICECHIM

(Urmare din pag. 1)

Considerând că birocrația este de vină pentru neprimirea vizelor, depun la Registratura CC al PCR Memorial nr. 64463, la 11 septembrie 1989. În memoriu, pomenesc toată tărâșenia și după ce le spun că fac parte dintr-un colectiv fruntaș (locul 2 pe 1988!), cer „reconsiderarea stării de fapt neplăcut create de către organele care au împiedicat desfășurarea acestei acțiuni”. Solicităm în continuare „reprogramarea acțiunii la care aveam dreptul”, mizăm pe „prestigiu oamenilor muncii din Icechim, pe prestigiul meu ca organizator și pe prestigiul institutului nostru drag, căruia i s-a decernat titlul de fruntaș pe țară. Speram astfel, că poate în anul următor”.

După cum am aflat în 2004 prin consultarea dosarului meu de la CNSAS în care ca urmare al Securității aveam indicativul „Turistul”, șansa mea de „element dușman

regimului”, de a obține o viză pentru o plecare în străinătate era practic nulă.

Am primit peste o săptămână un răspuns din partea redacției ziarului Știința. În adresă se menționa ceva de genul „sesizarea dumneavoastră va fi analizată de către specialiștii noștri care vă vor da un răspuns competent”.

Am afișat la Colțul Turistic, memoriul, numărul de înregistrare primit de la CC al PCR și răspunsul din partea ziarului Știința. Doar după vreo 5 săptămâni vigilenta Securității a interceptat prin cîntec istoria ratată a excursiei mai sus pomenite, excursie ce fusese între timp atribuită și plasată lui „Sofi”, un individ cu plat cu șefa de sindicat. Chemat fiind la ordine de către Victoria Cutzuban, am izbucnit într-un potop de acuze. Dar ce măsuri mai puteau fi luate când deja căzuse zidul Berlinului...

Nicolae RĂDULESCU-DOBROGEA

### LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI

## Decret al Consiliului de Stat privind fondul de participare a oamenilor muncii la realizarea producției și a beneficiilor

Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România decretează:

Art. 1 - Pentru anul 1988, fondul de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor ce urmează a se plăti potrivit art. 3 din Decretul Consiliului de Stat nr. 310/1987, în anul 1988, unităților economice care au realizat beneficii, fondurile de stimulare constituite, în baza Decretului Consiliului de Stat nr. 383/1984, pe ministere, celelalte organe centrale și comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București și al mu-

precum și cotele de constituire a fondului de premiere, se aprobă potrivit anexelor.

Art. 2 - Pentru anul 1988, cotele din beneficii pentru constituirea fondului de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor, se stabilesc de ministere, celelalte organe centrale și comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, astfel încât să reprezinte la unitățile economice 3,5% din fondul de retribuție planificat, iar la unitățile miniere, de extracție a țițeiului și

gazelor și de foraj, 4,5% din fondul de retribuție planificat.

La unitățile social-culturale, ministere, celelalte organe centrale și locale, precum și la instituțiile de stat, fondul de premiere pentru anul 1989 se stabilește la 3% din fondul de retribuție planificat.

Art. 3 - Articolul 54 din Legea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii nr. 57/1974, pct. 1, pct. 4, pct. 5, pct. 6 alin. 2 din capitolul II al anexei nr. 3 la Decretul Consiliului de Stat nr. 325/1983 pentru majorarea retribuției personalului

muncitor, Decretul Consiliului de Stat nr. 348/1983 privind stimularea întreprinderilor oamenilor muncii în realizarea și depășirea producției pentru export, Decretul Consiliului de Stat nr. 185/1987 privind unele măsuri pentru creșterea interesării materiale a oamenilor muncii, a întreprinderilor, în realizarea producției de export, și a exportului se abrogă. (Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România, București, 24 aprilie 1989)

Monitorul Oficial, 24 aprilie 1989

## A fost prădat hoțul ce furase rochia de mireasă

În 1989, chiar dacă religia era „dușman”, oamenii se mai duceau și la biserică. Ei nu concepeau să se ia drept soț și soție fără să facă o cununie religioasă, fără să vină în fața preotului.

Se organizau nunți în majoritatea restaurantelor Iașului. Însă nu oricine își permitea să petreacă la Motelul Bucium. Așezat lateral de șoseaua ce leagă Iașul de Vaslui, în afara municipiului, hotelul-restaurant Bucium era unul extrem de select, situat discret în mijlocul pădurii, departe de ochii curioșilor, la baza uneia dintre cele șapte coline ce înconjoară orașul. Moldovencele ajungeau să petreacă la un astfel de restaurant doar dacă se măritau cu vreun mahăr de la partid sau se logodeau cu vreun străin cu valută și haine occidentale de firmă. O atracție nemaipomenită - nici nu mai conta cum arată partenerul! Putea foarte bine să fi coborât și dintr-un cocotier al junglei amazoniene, negru, creț, dar cu verzișorii la butonieră.

Despre o astfel de pereche se face referire într-un dosar pentru furt de atunci. Căpșul își făcuse toate

pregătirile pentru o nuntă can-povești. Se aranjase sala, se adusese rochia de mireasă și costumul de ginere, numai bune pentru a fi îmbrăcate în ceremoniile de gătire al miresei, se pregătise mâncarea de soi. Într-una dintre camere aștepta costumul miresei, numai bună de îmbrăcat. Gheorghe Morariu se afla în trecere pe acolo și a observat că pregătirile de nuntă erau în toi, a profitat de un moment de neatenție din partea personalului de la hotel și restaurant, a forțat o fereastră și a pătruns în camera cu haine. De acolo a furat rochia de mireasă, costumul bărbătesc, o cămașă, o față de masă și o jumătate de sticlă de coniac. Iși făcea planuri mari, că hainele erau frumoase și elegante. Nu avea de unde să știe că a pus mâna pe lucruri de soi, fiindcă mirele era cetățean francez și-și răsfățase aleasa cu lucruri de calitate. Lui Morariu i-a fost greu să bage rochia de mireasă într-o geantă fiindcă avea crinolină (rare astfel de articole vestimentare la acea vreme) și, oricât s-a străduit, n-a reușit. A luat-o pe braț, la un loc cu costumul mirelei, iar în buzunare a îndesat alte

„mărnușuri” - 120 de dolari și o filă CEC de 500 de franci găsită prin preajmă. Bani grei la acea vreme, valută forte! Dar cel mai tare l-a ațrâ coniacul. Fără să știe exact încotro se îndreaptă și unde vrea să ajungă, Morariu a băut licoarea fină și, doborât de atâtea alcool, s-a așezat să se odihnească imediat după ce a intrat în pădure. N-a rezistat mult și a adormit. Când s-a trezit, după câteva ore, a constatat, cu stupeoare, că dispăruseră și rochia, și costumul.

Cristinel C. POPA

### DIN PRESA EXILULUI

## De la exportul de copii la „Terorismul umanitar”

83 de copii români, adoptați - cu dosare în regulă - de tot atâtea familii franceze, au fost transformați de autoritățile RSR în ostacii. Răscumpărarea? Președintele pe care acești părinți disperăți, aflați la capătul periplului kafkian de spoliere și incertitudini, ar putea-o exercita asupra autorităților franceze, „excesiv” de critice la adresa dictaturii din România. Șantajul sentimental a început la 1 dec. 1987, când părinților li s-a interzis să-și mai vadă copiii, iar dosarele au fost blocate.

Adopțiunile, pentru autoritățile românești, nu se măsoară doar în deize ci și în neutralizarea și manipularea, cu efect imediat sau întârziat. „O presiune psihologică odioasă, dar efecă, scrie Radu

Portocală în Le Point din 24 aprilie. Părinții innebuniți se constituie într-un grup de presiune care va repercuta șantajul RSR la toate nivelele. Cel care vor să abordeze public subiectul sunt sfătuiți să renunțe: în ianuarie 1989, redacția Resistence (Antenne 2) a fost implorată să renunțe la emisiunea consacrată României, «spre binele micuților». În august 1988, trei senatori din grupul de prietenie «Franța-România» au pledat dosarul adopțiunilor, la București, adăugând la argumente și câteva fraze entuziaste referitoare la «exemplarele» realizări ale

Jocul Bucureștiului cu sentimentele și ricoșeurilor, oricât ar fi de dureros pentru cele 83 de familii

franceze, se dovedește fără mare efect. Cristian Giraud, unul dintre părinți, a declarat că, la începutul lunii martie, Quai d'Orsay le-a promis abordarea problemei cu ocazia reuniunii la Paris a comisiei mixte franco-române. Reuniunea a fost însă suspendată de autoritățile franceze.

Câteva cifre: între 1982 și 1987 au avut loc 500 de adopțiuni; cheltuielile alcătuirii unui dosar de adopțiune: 1.200-3.000 dolari avocaturilor români, alți bani pentru diverse misiuni, cheltuieli cu vizitele, mită, cadouri etc.

Lupta (Paris), nr. 119/1989  
Arhiva Institutului Național pentru Memoria Exilului Românesc, Fond Dan Culcer

### RADIOGRAFII CULINARE

## CU CREIER, DIN CREIER, PENTRU CREIER!

Timp de trei zile nu am reușit să obțin nimic deosebit. Nici măcar un amărât de pui! În schimb, obținusem fără prea mari greutăți promisiunea a patru pachete de capete și gheare de pui! E, așa mai zic și eu lovitura de maestru! Cu entuziasmul fleșcăit ca o legătură de pătrunjel ofilit, dar cu o nădejde încăpățanată, a patra zi am luat cele patru pachete. Cu ele ascunde, de rușine, în sacoașă, în timp ce mă îndreptam spre casă încercam să-mi amintesc rețete care aveau să mă ajute, sau care să fie ajutate de conținutul pachetelor. Aș! Mi se bloca răsuflătorul și nu puteam să dau mare sau, pur și simplu, doream să nu le arăt că mă zbat pentru orice fleac. Pentru că toți se vâlcăreau și subiectele principale erau ce, cum și unde de făceau rost de tot ce puneai pe masă. Dacă făcea o vizită și te servea cu ceva, îți stătea în gât după ce aflai cu ce chin obținuse gazda ceea ce mănca!

Așa că eu aveam să le ofer ceva bun... pe naiba! Inventarul câmării era intristător, chiar jalnic. Lista scurtă și produsele fără chichire! Așa că mai aveam patru zile, timp în care trebuia să „alerg cu geigerul” pentru a detecta ceea ce să mă inspire și să-mi satisfac pretențiile. Nu mai spun că n-am dormit toată noaptea, făcând tot felul de scenarii, care mai de care mai haioase, pe seama „lepușurilor cu ochii albaștri” care ascultaseră convorbirea telefonică, scurtă și la obiect, de-a dreptul conspirativă.

Am răsfirat ghearele și nu mi-au inspirat decât... Nu pot să spun! Când am luat un cap și acesta, sub efectul uigător al repulsiilor mele, s-a desfăcut, etalându-mi o gâlmă... Creierul! Daaa! M-a trântit inspirația! Uite, mă, cum se salvează creier pe creier!

Am început să desfac cu frenezie, și mare grijă, fiecare cap, din care am scos creier după creier. Le-am dat cu un praef de sare și le-am lăsat la răcit. Am amestecat jumătate din supra-limezită cu gelatina, am dres de

sare, piper și am turnat un strat de deget într-o tavă mare, emailată. Am băgat-o la frigider. Am făcut o maioneză din țelina fiartă și i-am pus doar doi căței de usturoi făcuți cremă. Aproape patru ore am stat până s-a întepenit stratul de gelatină pe care am montat, mai îndesat și distanțat, câte două creiere înconjurate de bucățele de morcovi, boboțe de mazăre din conservă, bucățele de castrețuri murate de mine și frunzulițe de pătrunjel verde. Apoi, cu grijă, am turnat până am acoperit totul cu supă. Am dat iar la frigider, până a doua zi. Apoi, am comandat la cofetărie, unde șefa era o fostă colegă de școală, savarină! Îi plăceau prietenului meu la nebunie!

De dimineață am scos tava din frigider și am tăiat „aspicul” în bucăți, făcând porții frumusele, ce aveau în mijloc un aranjament vesel de legume și ceva nedefinit la prima vedere. Arătau bestial! Le-am dat iar la rece. Și am alergat după pâine, savarină, Grasă de Cotnari, că vodcă aveam.

Pe la ora patru după-aminază, apărură musafirii. După pupături și constatări cu voce tare, ne linișțirăm și, la ceva alun și o vodcă, am pus de schimb de informații, preț de o oră, când unuia i-a cântat gâtul. S-a mai „ras” o vodcă și am pus de-o gustare! Am adus la masă câte o porție de aspic înconjurat de un cerculeț din cartofii copti, înconjurați de un gărduleț fin de sfeclă roșie, pudrate doar de tocătură fină de mărar, păzită

de o grămăjoară de hrean furios. Prietenul meu, pretenții foarte și cunoscător la mâncare, devenea din ce în ce mai tăcut și mai scormonitor în mintea-i pentru a descoperi gustul pe care părea că-l cunoaște, dar nu îndrăznea să-l accepte. Nevastă-sa nu dădea semne că i-ar păsa. Așteptam cu încordare momentul în care mă va întreba ce-i? Sau dacă nu cumva...? A mai cerut o porție! Nu știam dacă doar să mă bucur sau să explodez de bucurie!

Mă gândeam ticălos: da, da, răscolește, caută, găsește și spune-o, dacă ai curaj! Să văd dacă în armată există un asemenea curaj! O fi tu mare sculă de general-colonel și mare inginer, dar de data asta lupta e câștigată de mine! A mâncat și a doua porție, a mai băut o vodcă și a trecut la savarină. A lăudat-o! De aspic nu zicea nimic, numai că eu îi vedeam „gusa”! Era prea plină! Întrebarea îi stătea pe buze, dar mă chinuial! Își întârzie atacul. Am scos vinul de la rece și am pus de cafea. Impresiile din Egipt au început să fie împărțite pe rând, cu multă răbdare.

La cafea, a plesăit din buze, m-a fulgerat cu privirea și mi-a zis: „Băi... Cât crezi - am s-aștept!” Zi-mi odată ce-ai băgat acolo, că mor!”

Am pufnit în răs și i-am spus că sunt niște preparate din creier de pasăre, care face bine la creier. „Te-am învins, «Napoleone»! Te dai bătut?” M-a privit și mi-a zis că se dă bătut, că descoperesc gustul, însă nu se aștepta la așa ceva. Și, de aici, am ajuns la o discuție despre mesele românilor, la care se măncau limbi de rândunică și alte alea, oriplând-o pe nevastă-sa, apoi am trecut la mesele grecilor, ale scitilor, ale francilor, ale scoțienilor, ale britanilor, ale hunilor... numai ale noastre nu. Ale noastre... NU!

Veronica BECTAȘ

### DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

## Silviu Brucan, constrâns să-și sfătuiască familia să nu mai emită „comentarii dușmănoase”

(Urmare din pag. 1)

În acest context, Sidorovici Alexandra i-a solicitat ginerelui ei să-și ceară transferul de la Călărași la Zimnicea, motivând că soția lui dorește să stea împreună cu părinții. Nicolae Mircea, deși nu a respins ideea, se întrebă a retorie, pe de o parte, unde și cui să adreseze o asemenea cerere și ce motive să invoce, iar pe de altă parte, ce se va face dacă, într-un viitor, Brucan Silviu va fi din nou mutat.

3. La orele 14-20, pe adresa lui Brucan a sosit o telegramă expediată de ambasadorul olandez Frederich Stork, care l-a invitat la recepția ce o va da cu ocazia Zilei Naționale a Olandei la 28 aprilie a.c.

4. În ziua de 24 aprilie orele 10-15, ambasadorul englez Hugh Arbuth-

nott și primul secretar cu probleme economice Jonathan Lamb au încercat să-l viziteze la domiciliul pe Brucan Silviu sub pretextul că doresc să-i predea o invitație la o acțiune populară. Acțiunea lor a fost prevenită.

5. În cursul dimineții, Nicolae Mircea a plecat cu trenul la Călărași, unde s-a prezentat în mod normal la serviciu. Tot timpul, a evitat discuțiile cu colegii. Fiind într-o evidentă stare de nervozitate. La sfârșitul programului s-a deplasat la hotel fără să mai desfășoare vreo activitate de interes în caz.

Document din volumul: Dosarul Brucan. Documente ale Direcției a III-a Conspiraționale și Departamentului Securității Statului (1987-1989), Iași, Editura Polirom, 2008, p.616-617



ACI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Articole recente despre România

Un ziarist din presa independentă poloneză care a vizitat de curând România, a făcut un reportaj cu date la prima mână despre condițiile pe care le-a întâlnit aici.

De curând, mai mulți ziaristi polonezi independenți au circulat prin țări ale blocului comunist fie în calitate de turiști, fie pentru a vizita rude. Ei au scris despre impresiile și experiențele lor. Un ziarist care a fost în România în aprilie 1989 a relatat întâmplări la care a fost martor: „reconstruirea” Bucureștiului, distrugerea satelor, foametea și sărăcia evidente în toată țara. El a comentat, de asemenea, despre recentele măsuri represive împotriva disidenților. „Câteva zile într-o țară normală ar fi de ajuns pentru nenunțarea întâlnirii, dar nu și în București”, a scris pentru săptămânalul din Varșovia Przekład Wiadomości Agencynych, cel care a semnat Jerry Lewski. „Prețul pe care un român îl are de plătit pentru că se întâlnește cu un străin este pierderea slujbei sau exilul în provincie.” El a continuat: „Orice astfel de conversație trebuie raportată autorităților și ea trebuie aprobată oficial. Oamenii cu care am vorbit erau clar stânjeniți de acest lucru. Dar trebuie să înțelegi că noi trăim sub teroare, mi-au explicat ei”.

Represiuni recente

Lewski a afirmat că „au fost luate măsuri represive împotriva jurnaliștilor încă din ianuarie, când mai mulți oameni din presa și tipografia, incluzându-i pe cei de la cotidianul bucureștean România Liberă, se pare că au făcut un manifest; unii spun că doar erau pe cale să-l facă, în timp ce alții afirmă că acest manifest a fost chiar descoperit”. Au existat mai multe zvonuri cum că unul dintre acuzați, Petre-Mihai Băcanu, ar fi fost condamnat la nouă ani de închisoare. Andrei Pleșu, istoric al artei, care a fost implicat într-un alt protest, a fost exilat în provincie. Poetul Dan Deșliu, care s-a confruntat cu o pedeapsă similară pentru scrierile de protest pe care a scris-o, a început să facă greva foamei în apartamentul său din București. Militanți a încercat zina pentru a împiedica vreun contact al lui Deșliu cu cineva de afară.

Lewski a mai scris despre măsurile luate împotriva celor șase oficiali de rang înalt ai PCR care i-au trimis lui Nicolae Ceaușescu o scrisoare în care îl criticau politic. Unul dintre ei, Silviu Brucan, se pare că a fost forțat să se mute cu familia sa la Zimnicea, un mic oraș de pe Dunăre, aproape de granița cu Bulgaria. Orașelul se pare că a fost de-

vastat de un cutremur cu zece ani în urmă. Un alt semnatar, Alexandru Bărlădeanu, a fost mutat la periferia Bucureștiului și pus sub urmărire permanentă. Articolul mai menționează și demiterea lui Mircea Dinescu din poziția sa editorială de la săptămânalul România Literară în urma interviului acid pe care l-a dat pentru presa străină.

Disperare și foamete

Lewski a spus că „enumerarea măsurilor represive recente” ar putea crea impresia că se întâmplă multe în zona rezistenței civile. „Dar aceasta ar fi o concluzie mult prea optimistă. Există o convingere generală că nimic nu poate fi făcut câtă vreme Ceaușescu este în viață și că toate acțiunile de protest doar îi expun pe oameni acțiunilor represive. Brutala descriere a țării drept „Ceauschitzschitz”, care i-a fost atribuită României în urmă cu mulți ani, nu și-a pierdut deloc relevanța. Poporul simte că a a plonjat într-o mlaștină”.

Atmosfera generală de neputință și disperare este completată de „lupta zilnică pentru supraviețuirea fizică”. „Este o lipsă acută și cronică de mâncare în România – poporul suferă de foamete. Singura generozitate care este permisă în București îl reprezintă un kilogram și jumătate de zahăr și un litru de ulei de familie pe lună. Există pâine în oraș, dar făina e ceva rar. În provincie, pâinea este raționalizată. Chiar și noi, care suntem obișnuiți cu cozile, suntem uimiți de cozile pe care le vedem aici”.

Lewski a aflat că PCR, a refuzat să accepte faptul că situația hranei este tragică, preferând să pretindă că lipsurile curente sunt rezultatul efortului românesc de a plăti datoriile externe. El a adăugat că populația e la curent cu scandalul internațional („deși a fost mușamalizat”) care a avut loc când Guvernul român a vândut Coreii de Nord hrana ce i-a fost trimisă de Scandinavia drept ajutor pentru populația înfometată.

Recentul anunț că Guvernul român a terminat de plătit datoria externă a fost însoțit de un „gest spectaculos” – vagoane de carne au fost trimise la două piețe din București. Totuși, românii „nu cred că proviziile de hrană vor fi mai mari acum, că datoria externă a fost plătită”, potrivit lui Lewski, se crede că orice fond suplimentar va fi folosit pentru a extinde fabricile sau pentru a continua distrugerea clădirilor istorice din București.

Distrugere și reconstrucție

Distrugerea cartierelor istorice din București continuă: „Centrul de coșmar al «viitorului socialist» continuă să crească. Sunt aici vaste clădiri în care nu trăiește nimeni. Constructorii implicați în proiect ne spun că aceste clădiri putrezesc din interior, pentru că au fost închise de ani buni și nu au fost lăstate să se usuce cum trebuie. Liderul nostru a considerat că unele clădiri nu sunt suficiente de înalte, așa că au fost adăugate alte etaje, în parte pentru a masca vechea Catedrală Patriarhală. Viitorul sediu monstruos al PCR, Casa Poporului, încă se extinde. Sunt zvonuri că o altă reședință este construită pentru Ceaușescu și pentru familia sa”.

Impresia lui Lewski este că oamenii încearcă să evite această zonă: „Doar vântul suflă prin întreaga colț de cartier”. La 13 aprilie, el a văzut ceva scris cu vopsea albastră pe una dintre clădiri. Se vedea foarte clar și a putut citi: „Nebunule!”.

„Extinderea socialistă a Bucureștiului” a cauzat multe incertitudini în mijlocul populației, pentru că oamenii nu erau niciodată siguri când li se va spune să se mute din casele lor. Anterior, ei erau înștiințați cu trei zile înainte („ei trebuie să semneze că pleacă din proprie inițiativă”); acum există cazuri în care trebuie să se mute în 24 de ore.

Lewski a făcut, de asemenea, comentarii despre „sistemizarea satelor – o altă temă favorită a liderului nostru”. El a dat exemplul unui fost sat, Otopeni (lângă București), care a fost distrus și înlocuit cu blocuri de patru etaje. Pentru economie, apartamentele au fost construite fără băi și cu toalete la comun.

Lewski a încheiat prin a spune că în România se spune frecvent că acțiunile lui Ceaușescu sunt ale unui nebul, „care știe că nu mai are mult timp de trăit și care vrea să-și pună în aplicare toate planurile alienate deodată”. Nu e, așadar, deloc surprinzător că un nou blestem se poate auzi în mod curent în București: „De-ai muri cu o zi înaintea LUI!”.

Anna Pomian Radio Europa Liberă (München) - Raport al secției de cercetare, condusă de dr. M. Șafir. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere din limba engleză de Eliza DUMITRESCU)

RESTITUIRI

DOINA CORNEA A LUAT APĂRAREA SCRIITORILOR INTERZIȘI

Ministerul de Interne Departamentul Securității Statului Secret Unitatea specială „R” Nota nr. 0472519 I.J. al M.I. Gorj Tovarășul șef al Securității

Vă informăm că postul de radio BBC, în cadrul emisiunii de la ora 21:00, s-a difuzat la data de 13.04.1989 un comentariu pe marginea scrisorii semnate de Doina Cornea, adresată șefului statului român, vă redăm integral acest material.

„Nota comentatorului – la redacție ne-a parvenit o nouă scrisoare deschisă adresată președintelui Ceaușescu de opozanta Doina Cornea din Cluj. De anul trecut profesora Doina Cornea se află sub observație la domiciliu, datorită mai multor scrisori deschise în care cerea sistarea planului de sistematizare rurală, ea neputând fi vizitată nici măcar de ambasadorul britanic în România. Se pare că în ultimele zile Doina Cornea ar fi fost atacată pe stradă, deși la strigătele ei atacatorii au rupt-o la fugă. Ceea ce însă o deranjează cel mai mult pe Doina Cornea pare a fi interdicția de a merge la biserică. Revenind însă la scrisoarea datată 9 aprilie și adresată președintelui Ceaușescu, Doina Cornea începe prin a arăta că a adoptat un ton mai direct datorită stringenței momentului. Iată în continuare conținutul acestei scrisori:

Doina Cornea compara acest mesaj cu un gest public, ca și cum, scrie ea, prin el așieși în stradă, în Piața Libertății din Cluj, cu o pancartă în mână pe care stă scris „încetăți represivitatea împotriva patrioților care și-au exprimat deschis opiniile. Opiniile lor sunt și ale noastre. Le datorăm iubire și solidaritate”. Opozanta din Cluj consideră că s-a ajuns la o răspântie de drum, atât pentru poporul român, cât și pentru președintele Ceaușescu însuși și enumeră aspectele regimului său care, scrie ea, îl fac tot mai de neîndurat: dărâmarea bisericilor,



Doina Cornea nu s-a temut să-și exprime nemulțumirile față de excelesele regimului FOTO: JURNALUL FOTO

demararea planului de sistematizare rurală care implică și dărâmarea unor sate vechi de sute de ani. Doina Cornea nu se referă însă numai la patrimoniul cultural și arhitectonic al țării, ci și la efectele regimului asupra sufletului uman. Ea scrie: „Ați strivit ființa interioară a oamenilor, umilindu-le năzuințele și durerile legitime, umilindu-le conștiința, silindu-i sub presiuni și teroare să ia minciuna drept adevăr și adevărul drept minciună. Să consimți astfel la propria lor schilodire morală”. O expresie directă a acestei schilodiri morale a omului, în opinia Doinei Cornea, o reprezintă măsurile luate împotriva mai multor oameni de cultură. „Ce ar fi devenit cultura noastră dacă regele Carol I l-ar fi redus pe Eminescu la tăcere din cauza versurilor și articolelor sale, adesea incomode pentru regim?”. întrebă Doina Cornea, adăugând: „Dar regele Carol a fost un rege luminat”. Doina Cornea cere să se pună capăt măsurilor

represive luate împotriva oamenilor de cultură, deoarece, scrie ea, „Ana Blandiana, Dan Deșliu, Mircea Dinescu, Andrei Pleșu sunt poeții, sunt gânditori neamului întreg și nu sunt obiectele dumnezeoastră personale. Ca toți cei ce gândesc adevărul și îl apără în opera lor, ei sunt purtătorii ființei noastre și apărătorii ei. Reducerea lor la tăcere este o crimă împotriva spiritului. Nu-i veți sancționa, umili, opri să creeze, decât trădând însuși rostul adânc al neamului”.

Potrivit Doinei Cornea, „aceștia pe drept cuvânt vă reproșează ruina economică, socială și morală a țării, ruina prestigiului ei internațional, eroarea de a vă crampona de un socialism anacronic și represiv. Ar fi mai înțelept să țineți cont de propunerile lor pentru a scoate împreună țara din marasm”.

Toate aceste proteste, conchide Doina Cornea, „dovedesc revolta poporului față de tipul de socialism practicat de președintele Ceaușescu, revolta exprimată deja în trecut prin răscoala minerilor din Valea Jiului, demonstrația de la Brașov, precum și protestele individuale ale mai multor intelectuali”. Doina Cornea îi cere de aceea președintelui să respecte drepturile omului garantate prin Constituția română și prin acordurile internaționale semnate de România, mai ales cel de la Viena din acest an. În încheierea scrisorii adresate președintelui Ceaușescu, Doina Cornea scrie: „Atâta vreme cât sunteți în viață și cât noi, poporul, suntem cotoșite de armata dumnezeoastră de securități, aveți putința să ne înabusiți vocile, să prezentați lumii o imagine contrafăcută a realității, în care oricum nimeni nu crede. Puteți fi însă sigur că istoria nu uita”.

(Comandantul Unității speciale „R”, Colonel Radu Remus)

Document din volumul: Eroii pentru România: Brașov 1987 - 15 Noiembrie, București, Editura Semne, 2007, p. 392-394.

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Șoferi cu angajați particulari și mașini de stat, considerate proprietatea lor

Alexandru Stoica, de fel din Cosereni, și-a dorit dintotdeauna să devină șofer. În vara lui '88, visul a devenit realitate, după absolvirea școlii profesionale fiind repartizat la Autobaza Urziceni a I.T.A. Trimis imediat să lucreze pe șantier, și-a văzut conștiința de treabă până la terminarea detașării. Toată lumea era mulțumită de el și de încrederea ce i s-a acordat. Necazurile aveau să înceapă o dată cu revenirea acasă, adică la sediul autobazei, și de începutul lunii decembrie. Deși cere să muncească pe undeva, nimeni din

factorii de răspundere nu-l mai bagă în seamă. I se spune, simplu, să se descurce. Și apa devine din încadratul autobazei angajatul personal, cu ziuă, al unor șoferi, mari specialiști în cultivarea zarzavaturilor. Pentru că la Autobaza Urziceni, cine are bani își poate permite orice. Dumitru Parnia, de exemplu, după ce în ziua de 11 ianuarie a scos autocamionul 21-IL-5809 din garaj și l-a încredințat lui Alexandru Stoica și l-a îndemnat să plece spre un beneficiar ipotetic. După câțiva kilometri, lipsa de experiență își spune cuvântul: mașina con-

dușă de tânărul șofer depășește brusc axul drumului și lovește frontal un autoturism, în urma impactului două persoane pierzându-și viața. Acum Alexandru Stoica va răspunde pentru fapta sa, în timp ce adevărații autori morali își vor vedea în continuare liniștiți de treburile lor (ne)curate. O consecință tragică, dar ușor previzibilă și, deci, care putea fi prevenită. Facem această afirmație deoarece devenise de notorietate publică faptul că la Urziceni mașinile sunt considerate ca proprietate a șoferilor, care fac ce vor cu ele.

mul. Oprindu-ne numai la activitate; desfașurată la Balastiera Pîrșcov aparținând IACMI, să spunem că pe întreaga perioadă a detașării șoferilor acolo, mașinile pe care sunt titulari nu sunt folosite, locul de parcare fiind, de regulă, acasă la ei. Că doar sunt alelor, nu? Numai Mihalache Manasia a făcut excepție de la regulă. Suspendându-i se permisul pentru consum de alcool în timp ce se afla la volan (!), este trimis la Pîrșcov, unde se crede încredințat o altă mașină. Se înțelege că atunci când legea a fost încălcată o dată, a doua oară-i o bagatelă! Și așa i se permite să facă naveta Urziceni-Pîrșcov cu ARO 21-IL-6329. Când trecem la verificarea foilor de parcurs și a FAZ-urilor, surpriza este totală. 26 dintre ele sunt falsificate grosolan de șoferi și tehnicianul Nicolae Răducanu și insușite de șeful de coloană Iacob Marinache, cu scopul clar pentru toată lumea, mai puțin pentru șeful de autobază Petre Ianculescu, de a-i asigura protejatăului acestuia un câștig cât mai mare. Inițial, foile respective au fost emise pentru ARO 21-IL-6329, care a circulat în voie și în aparență legal, pentru că la întocmirea pontajelor și FAZ-urilor să se modifice numărul mașinii în 31-IL-5427, basculantă de 16 tone! Încurcându-se în hârțilele întocmite după paravanul minciunii, autorii mistificării ajung până acolo, încât emit chiar și două foi de parcurs în aceeași zi și pentru aceeași mașină condusă, chipurile, de Mihalache Manasia, cum s-a întâmplat la 10 decembrie. Nu mai insistăm cu exemplele. Ne exprimăm însă convingerea că măcar acum s-a înțeles că atunci când legea este nesocotită, prejudiciindu-se grav interesele autobazei și ale unităților deservite, în folosul unora puși pe căpățuială, chiar și accidente de genul celui descris la început ajung să nu mai fie... accidentale.

Valere BURLACU Gheorghe STAIUCI Tribuna Ialomiței, nr. 2694 din 1989



Presa internațională blama Guvernul de la București pentru investițiile de mare anvergură, precum Casa Poporului, realizate cu prețul înfometării populației FOTO: AGERPRES

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU ICMPS - București încadrează următorul personal cu domiciliul stabil în municipiul București: revizor contabil principal, economiști, ingineri mecanici, ingineri și sub-ingineri chimiști, fochist medie presiune, paznici. Centrul de Calcul CIETC încadrează analiști programatori, ingineri sistem. Centrul școlar Nr. 1 București, cu sediul în Str. Vatra Luminoasă nr. 108, Sector 2, încadrează frizer (femeie) și tâmplar manual. Întreprinderea Poligrafică Luceafărul, cu sediul în București Str. C. Mille nr. 5-9, încadrează de urgență pentru activitatea de pază bărbați cu stagii militare efectuat și cu buletin de Capitală. Unitatea de Mecanizare Transport și Construcții Forestiere Militari, cu sediul în Bd. Preciziei nr. 40 A, Sector 6, București, încadrează în condițiile Legii 12/1971 următoarele categorii de personal: strungari, frezori pentru mașini de alezat, honuți și danturor, rectificatori, sudori-electric și autogen, mecanici auto. VÂNZĂRI Rochie seară, neagră, modernă, canadiană bărbătească, aparat foto, sticlouri, diverse obiecte casnice. Aragaz patru ochiuri, butelie,

butelie voiaj, recamier, butoaie 200 l, mașină petrol, radio Vef, mașină Albalux, schi-bob, diverse obiecte casnice. Vând instalație moară mălai cu vaț de 800 mm și pietre de 42 pentru urulău. Barcă fibră periodic Neptun 23, schiuri nautice, cort. Aștept rezervă. Videorecorder Akay, derulator, televizor Sport, mașină spălat cu storcăre și încălzire. Vând boxe auto, cort, cărucior, convenabil. Cumpăr casetofon mono, loystik. PIERDERI Pierdut carnet marinar nr. 14636 eliberat de Căpitania Port Tulcea pe numele Dinescu George Raul. Îl declar nul. Întreprinderea de Distribuție a Energiei Electrice declară nule, fiind pierdute, cleștele de sigilat și matrița nr. 493. Pierdut carnet marinar cu nr. 7202 eliberat de Căpitania Portului Galați pe numele Mărgărit S. Dumitrescu. Îl declar nul. Pierdut carnet marinar eliberat de Căpitania Portului Timișoara nr. 76 pe numele Duță Ștefan. Îl declar nul. Pierdut carnet părți sociale și certificat calificare sudor pe numele Andrei Constantin. Le declar nule.

vremea

Vremea a fost în general instabilă și a continuat să se răcească ușor. Cercul a fost temporar noros. Pe alocuri, au căzut ploici care au avut și caracter de averse. S-au semnalat descărcări electrice. Vântul a suflat slab până la moderat,

tv 24 aprilie 1989

- 19:00 Teledin. 1 Mai - raport muncitoresc
19:25 Industria - programe prioritare. În spiritul hotărârilor plenarei CC al PCR
Autofinanțarea - expresie a activității eficiente a întreprinderilor. Redactor Octavian Ceprea
19:45 Știința pentru toți
Resurse vechi... tehnologii noi
Cercetări fundamentale. În căutarea celor mai mici particule ale materiei
Biologie. Adaptarea la mediu: plantele deșertului. Redactor Dana Popescu
20:10 Idealuri împlinite (!)
Azi, pe locurile marii demonstrații de la 1 Mai 1939, Redactor Alexandru Stark
20:30 Tezaur folcloric
Pentru rodnicia pământurilor românești. Obiceiuri și cântece de muncă. Redactor Marioara Murărescu
21:00 Democrația muncitorească, revoluționară în acțiune
Apararea și întărirea legalității, a ordinii de drept - cerințe obiective ale edificării noii societăți în România. Redactor Nicolae Holban
21:20 Confruntări de idei din lumea contemporană
Clasa muncitoare, uriașă forță revoluționară. Redactor Lucia Dumitrescu-Codreanu
21:35 Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie
Versuri patriotice, revoluționare. Redactor Elisabeta Mondanos
Regia Silviu Jicman
21:50 Teledin
22:00 Închiderea programului

Foc de paie

ORIZONTAL: 1) Pregătită pentru săritura la înălțime (pl.). 2) Face nopți albe de sărbători. 3) Notă pentru direcție - Arbitrul eleganței. 4) Participant ad-hoc la parada modei - Împletite în spate. 5) Probă la paralele - Calciu elementar - Cută la talie! 6) Oameni de perspectivă. 7) Elev fruntaș! - Șarpele crescute la sân. 8) Un fel de zonă nou locuită. 9) Lot împărțit în hectare! - Rezervă de portar. 10) Încurcă lume. VERTICAL: 1) Atributul unei imitații de valoare (mas.). 2) Substanță care ajută la creșterea ciupercilor otrăvitoare - Încrucșare... în vederea înmulțirii. 3) Tăria... două stele (!) - Prins în obiectiv. 4) Reușit de minune (pl.). 5) Capăt de stail! - O vitrină cu sticle. 6) Lucrare murală - Amatoare de foite. 7) Apreciat lângă noi - Tip de saturație. 8) Element negativ - Repetiție la iarba verde. 9) Premiere la teatru! - Un fel de garnitură ardelenască - Reprezentativ pentru un ansamblu. 10) Blochează circulația în ambele sensuri.

Rebus grid with 10 rows and 10 columns. Includes a dictionary reference: Dicționar: MAS Revista Rebus nr. 8/1989

amintiri

Form for 'MAGAZINUL ALIMENTAR' with fields for name, address, and a table for food items. Includes a signature and date: ANUL 1989.